MAAKINDUSTRIE IN OOST-VLAANDEREN

STUDIETOER 2015

Maakindustrie in Oost-Vlaanderen studietoer 2015

Alexandra De Raeve, Vakgroepvoorzitter mode-, textiel- en houttechnologie, HoGent

Fedustria

HoGent NATUUR EN TECHNIEK

Creamoda Belgian fashion

EROV Economische Raad Provincie Oost-Vlaanderen

INHOUDSTAFEL

VOORWOORD 3
SITUERING 4
HUIDIGE TRENDS 4
MAAKINDUSTRIE VANDAAG. 5
MAAKINDUSTRIE IN DE TOEKOMST. 6
BEZOCHTE BEDRIJVEN 7
DE SAEDELEIR. 8
ALSICO. 12
VAN HOECKE. 16
ONTEX 20
WYCOR. 24
BESLUIT 28

VOORWOORD

De Economische Raad voor Oost-Vlaanderen (EROV) geeft met dit rapport de beleidsmakers en sociaal-economisch betrokken verantwoordelijken een realistisch beeld van de maakindustrie in Oost-Vlaanderen vandaag.

Het rapport is gebaseerd op de studietoer die EROV organiseerde in samenwerking met beroepsverenigingen Fedustria (textiel/hout/meubel) en Creamoda (kleding/confectie) dit voorjaar 2015 bij vijf toonaangevende bedrijven.

De bezochte bedrijven waren:

- De Saedeleir in Dendermonde: tapijten,
- Alsico in Ronse: werkkledij,
- Van Hoecke in Sint-Niklaas: meubelbeslag,
- Ontex in Eeklo: technisch textiel
- Wycor in Wetteren: houten poorten en interieurafwerking

Bij elk bezoek getuigde de bedrijfsleider in een heel open gesprek over de sterkten/zwakten en opportuniteiten/bedreigingen waarmee zijn bedrijf te maken heeft.

Alexandra De Raeve, vakgroepvoorzitter mode-, textiel- en houttechnologie Hogeschool Gent, maakte een synthese van hoe deze bedrijven hun weg vonden in een snel veranderend maatschappelijk en economisch landschap. Wat zijn hun troeven, uitdagingen, knelpunten en oplossingen.

Om te overleven is het noodzakelijk dat de maakindustrie in Vlaanderen transformeert. Het produceren van innovatieve producten die inspelen op de hedendaagse maatschappelijke noden zoals energievoorziening, gezondheid en transport is de uitdaging waarvoor ze staan. Om dit te bereiken moeten zij ten volle de kaart trekken van innovatie, groei en samenwerking. Dit rapport toont aan dat onze maakindustrie dit begrepen heeft en die transformatie reeds heeft doorgevoerd of eraan werkt.

Ik dank onze partners Fedustria en Creamoda voor de succesvolle samenwerking bij deze studietoer en dank in het bijzonder Alexandra De Raeve van HoGent voor de inhoudelijke begeleiding en het eindverslag.

Gent, 15 juli 2015

Gedeputeerde Jozef Dauwe,
voorzitter EROV
Bevoegd voor o.m.
Middenstand en EROV

SITUERING

Binnen een samenleving wordt waarde gecreëerd door het ontginnen van grondstoffen, het telen van voedsel, het produceren van goederen of het leveren van diensten. In Oost-Vlaanderen zijn er weinig of geen natuurlijke grondstoffen en is er geen ruimte meer beschikbaar voor het telen van voedsel. Dienstverlening beschikt over een beperkt potentieel aan tewerkstelling en biedt veel minder mogelijkheden om de productiviteit te verhogen dan de maakindustrie. Het produceren van goederen en het optimaliseren van de productieprocessen zijn dan ook essentieel voor Oost-Vlaanderen om de noodzakelijke grondstoffen en energiebronnen te kunnen aankopen, om het milieu te beschermen, om jobs te creëren voor haar inwoners en hiermee hun welvaart en welzijn te garanderen. 200 jaar geleden was er in Oost-Vlaanderen een enorme concentratie aan textiel-, kleding-, hout- en meubelbedrijven waar goederen werden geproduceerd en hoewel deze Oost-Vlaamse industrieën een aanzienlijk aandeel van hun productie verloren hebben aan Azië hebben de bezoeken die we gebracht hebben aan vijf pareltjes van bedrijven bewezen dat deze sectoren tot de top behoren van de 'Fabrieken van de Toekomst' en over de noodzakelijke machines en systemen beschikken om dergelijke fabrieken te runnen.

HUIDIGE TRENDS

Het is een feit dat megatrends een enorme impact hebben op de maakindustrie en een belangrijke drijfveer zijn voor structurele veranderingen. De megatrends die we vandaag identificeren zijn:

- Demografische wijzigingen gekenmerkt door de vergrijzing, de groeiende wereldbevolking en een exponentiële groei van de graad van urbanisatie. Op 1 januari bedroeg het aantal 65- plussers in Vlaanderen 1.222.535. In 1800 woonde 2% van de wereldbevolking in steden, vandaag is dit 50%. Dit alles heeft een belangrijke impact op de mobiliteit.
- De globalisering en verschuiving van de economische macht waarbij productie en consumptie wereldwijd verspreid zijn en er verwacht wordt dat tegen 2030 groeimarkten zoals China, India, Brazilië, Mexico, Turkije, Rusland en Indonesië de koopkracht van de huidige G7 zullen overtreffen.
- Klimaatveranderingen en grondstoffensschaarste. A rato van het huidige verbruik rest ons misschien nog een halve eeuw aan fossiele brandstoffen, maar om aan ons noden te voldoen zijn we sterk afhankelijk van deze brandstoffen die mede oorzaak zijn van de gigantische CO2-uitstoot die op zijn plaats verantwoordelijk is voor de temperatuurstijging op aarde. Ook aan water is er een nijpend tekort. En dan is er nog de strijd om landbouwareaal tussen het telen van voedsel en grondstoffen.
- De opkomst van doorbraaktechnologieën waarbij de impact van de digitale revolutie dermate doortastend is dat geen enkele sector, van het kleinste bedrijf tot de grootste multinational hiervoor immuun kan blijven. ICT, virtual reality en connectiviteit zijn alomtegenwoordig.
- De vraag naar massacustomisatie ontstaan uit de diversiteit aan mensen in de samenleving en de drang naar individualisering.

MAAKINDUSTRIE VANDAAG

Om te overleven is het noodzakelijk dat de maakindustrie in Vlaanderen transformeert en zich gaat focussen op een nieuwe logica van socio-economische duurzaamheid waarbij gestreefd wordt naar economisch succes, het welzijn van de mensen, het behoud van het milieu en het besparen op grondstoffen. De stijgende transportkosten, de nood aan efficiënter en productiever werken, de vraag naar producten die milieuvriendelijk zijn, de instabiliteit van de grondstof- en energieprijzen en de steeds korter worden doorlooptijden in de productie dwingen aldus de industrie om op een andere manier te kijken naar het delocaliseren van de productie naar lagelonenlanden. Vandaag is goedkope arbeid schaars geworden en is het aantal lagelonenlanden in vrije val. De textiel-, kleding-, hout- en meubelbedrijven dienen hierop te anticiperen door te onderzoeken op welke manier ze de productie-efficiëntie in hun bestaande units duurzaam kunnen verhogen, de time-to-market kunnen versnellen en de druk wegnemen van de loonkost.

Het produceren van innovatieve producten die inspelen op de hedendaagse maatschappelijke noden zoals energievoorziening, gezondheid en transport is DE uitdaging waarvoor we staan en de Oost-Vlaamse maakindustrie kan hierin een sleutelrol vervullen. Het is cruciaal dat de innovatiecapaciteit en de competitiviteit van de Oost-Vlaamse maakindustrie verder ontwikkeld wordt om te verzekeren dat ze een rol kan spelen in de groeiende globale markt. Om competitief te zijn is het belangrijk dat de maakindustrie in staat is om waardeketens vanaf R&D tot en met specifieke volumemarkten aan te sturen. Productie genereert immers groei, jobs en welvaart in de streek waar ze plaats heeft.

Het vermogen om te innoveren en te concurreren in een globale economie haalt aanzienlijk voordeel uit een situatie waarbij zowel de productie als de (productie gerelateerde) R&D-activiteiten op één plaats plaatsvinden. Het verliezen van productieactiviteiten zou de mogelijkheden om te bedenken, te innoveren en te concurreren in de wereldmarkt sterk ondermijnen. Oost-Vlaanderen kan niet overleven op R&D en diensten alleen want als de volgende stappen in de waardeketen ontbreken zullen R&D en diensten op termijn ook verdwijnen. Zonder productietechnologie en infrastructuur zal de ontwikkeling van innovatieve producten beperkt zijn en zullen we niet verder kunnen inspelen op de maatschappelijke noden.

MAAKINDUSTRIE IN DE TOEKOMST

Om een duurzaam toekomstperspectief te creëren voor de Oost-Vlaamse maakindustrie van textiel-, kleding-, hout- en meubelbedrijven moet zij haar productiefaciliteiten omvormen tot een 'Factory of the Future'. Om dit te realiseren moeten deze bedrijven zich transformeren tot nieuwe, wendbare en hoogtechnologische organisaties. Om dit te bereiken moeten zij ten volle de kaart trekken van innovatie, proliferatie en samenwerking.

Innovatie door het implementeren van technologische innovaties die de snelheid en efficiëntie verhogen zoals bv. digitaliseren, proliferatie door het opstarten van kleine, flexibele productieeenheden dicht bij de klant zodat sneller kan ingepikt worden op deze laatste zijn wensen en samenwerking door nauwere banden te smeden met alle leveranciers, klanten en met elkaar. Dit alles kan gerealiseerd worden met de hulp van geavanceerde, adaptieve en slimme productieprocessen, de inbreng van ICT en mechatronica, het invoeren van systemen voor modellering, simulatie en voorspelling onder het moto 'keep it virtual as long as possible' en last but not least hoog opgeleide werknemers.

Dat dit geen utopie is maar dagdagelijkse realiteit in Oost-Vlaanderen hebben we kunnen ondervinden tijdens de bezoeken aan vijf toonaangevende bedrijven.

BEZOCHTE BEDRIJVEN

DE SAEDELEIR

Op 3 maart waren we te gast bij De Saedeleir of DS Textiles zoals ze in het buitenland gekend zijn. De Saedeleir is een familiebedrijf dat in 1898 startte als voddenrapers. Sedert 1975 zijn ze gevestigd op het industrieterrein Hoogveld te Dendermonde. Dankzij deze gerichte keuze kunnen ze adequaat inspelen op de vergunningswetgeving.

De Sadeleir is gespecialiseerd in beurs- en eventtapijt. Het bedrijf zorgde onder meer voor de rode loper in Cannes, het tapijt op Tomorrowland en de bekleding van de gangen van Messe Frankfurt. De grote uitdaging bij dergelijke producten is 'Wat met de enorme volumes tapijt na dit kortstondig gebruik?'

Voor De Sadeleir was er maar één antwoord mogelijk op deze vraag, nl. 'reduce, reuse en recycle'.

De tapijten zijn flinterdun en vederlicht, maar hebben nog steeds de juiste eigenschappen naar akoestiek en veiligheid. Grote tegels worden hergebruikt voor bescherming van andere vloeren (bv. sportvloeren). Na gebruik wordt alles teruggenomen en gerecycleerd waarbij gezocht wordt naar lokale, waarde-gedreven recyclers. Hierdoor werd het tapijt dat gebruikt werd tijdens het WK in Zuid-Afrika hergebruikt als tapijt in de Townships.

Ook voor het gebruik van grondstoffen wordt resoluut de kaart van Eco design en Eco production getrokken. Meer en meer worden de primaire grondstoffen afkomstig uit de petrochemie vervangen door secundaire afkomstig uit recyclage of door composteerbare biopolymeren gewonnen uit reststromen. Zelfs in een moeilijke markt zoals automotive wordt gebruik gemaakt van recycled polyester gewonnen uit PET-flessen. Hiervoor werd geïnvesteerd in een fabriek die de PET flakes zuivert van allerlei contaminanten zoals metaal, stof, etiketten en lijmresten.

Naast tapijt is ook technisch textiel met specifieke functies voor infrastructuurwerken en tuinbouw een belangrijke markt. De Sadeleir is pionier met zijn composteerbare vilten uit biopolymeren voor gebruik in tuinbouw. Toch wel jammer dat we moeten constateren dat de stad Kopenhagen meer Agrovilt van De Sadeleir verbruikt dan heel België!

De duurzaamheidsgedachte zit duidelijk ingebakken bij De Sadeleir. Milieu en grondstofschaarste worden duidelijk niet gezien als een bedreiging, maar als kansen. Bij De Sadeleir zijn ze erin geslaagd om hun materialenkringloop te sluiten, hun energieverbruik drastisch terug te dringen en te investeren in hernieuwbare energiebronnen.

Innovatie is bij De Sadeleir een continu proces waarbij alle medewerkers en klanten betrokken worden. Het gaat hem hier niet over een kleine R&D-cel die ergens in een hoekje zaken uitvindt, maar wel over een dynamisch systeem dat steunt op het aanpassingsvermogen van de hele organisatie. De Sadeleir participeerde reeds veelvuldig in onderzoeksprojecten, maar let erop dat het hierbij steeds over 'hands on' praktijkgericht onderzoek gaat.

De digitalisering is zeker ook aanwezig. Een uitgebreid elektronisch systeem zorgt ervoor dat de man op de machine in real time perfect weet wat er besteld is en wat de belangrijke aandachtspunten zijn per klant.

Het is duidelijk dat De Sadeleir de transformatie naar een wendbare en hoogtechnologische organisatie goed volbracht heeft!

100% biodegradable
nonwovens
BIOCOVERS
Smart Landscaping Textiles
DE SAEDELEIR
TECHNICAL NONWOVEN
OK compost
VINÇOTTE
LEVERING
PLAATSING
AFHALING
RECYCLAGE

ALSICO

Op 10 maart bezochten we het confectiebedrijf Alsico in Ronse. Confectiebedrijven worden in het algemeen gekenmerkt door hun bijzonder arbeidsintensieve karakter, dit in schril contrast met de andere bezochte sectoren waar de graad van automatisering veel sterker aanwezig is. De tewerkstelling is voor 85% vrouwelijk en vaak laag geschoold.

De meeste bedrijven zijn KMO's met een sterk familiaal karakter en hebben een zwakke kapitaalstructuur. De confectiesector kan wel als milieuvriendelijk beschouwd worden. De sector telde in 1960 84.215 werknemers verdeeld over 6565 bedrijven. Dit daalde in de volgende jaren tot ongeveer 14.000 werknemers verdeeld over een 800 ondernemingen. Na deze pijlsnelle daling heeft de situatie zich de laatste 10 à 15 jaar vrijwel gestabiliseerd.

Alsico is een beetje een buitenbeentje in de sector en profileert zichzelf als 'faminational'. Er is ruimte voor innovatie en de nadruk ligt op resultaatgericht werken maar men streeft nog steeds naar een gezond evenwicht tussen werk, familie en gezondheid. Sedert de oprichting in 1934 is het bedrijf uitgegroeid tot multinational en marktleider in zijn segment. De laatste vijf jaar zijn het aantal werknemers, het aantal geproduceerde stuks en de turnover meer dan verdubbeld tot respectievelijk 6500 werknemers, 320.000 stuks en een omzet van 209 mio euro. In Ronse werken 130 werknemers en worden er wekelijks 30.000 stuks geproduceerd. Ondanks het feit dat Alsico behoort tot een sector die vaak bestempeld wordt als zijnde 'old economy' hebben zij ook op hun manier de nodige transformaties gedaan en zijn ze geëvolueerd naar een 'factory of the future'.

In een eerste fase ging het vooral om het delocaliseren van de productie ten gevolge van de enorme loonlasten in België. De eerste delocalisatie naar lagelonenlanden gebeurde op louter defensieve basis, maar vandaag krijgt het delocalisatiegebeuren meer en meer een offensief karakter en worden de producten verkocht

op de delocalisatieplaats wat het duurzame karakter alleen maar verbetert.

Alsico is actief in de drie domeinen van workwear, nl. care waaronder de ziekenhuizen, rust- en verzorgingsinstellingen en thuiszorg vallen, beschermkledij voor de industrie en imagokledij.

De productontwikkeling gebeurt vanuit drie invalshoeken, nl. veiligheid en bescherming, innovatie en duurzaam ondernemen. Door deze aanpak van end-to-end engineering slaagt Alsico erin om producten en diensten aan te bieden in functie van de volledige waardeketen. Dit is mogelijk dankzij hun integrale projectmatige aanpak van processen zoals ontwerp, productie, verkoop, onderhoud en recyclage. Ieder projectteam bestaat uit niet minder dan tien personen, waaronder product managers, service officers, manufacturing technologists, een styliste, een component en development manager en een CE manager en assistent geleid door de product service director. Hieruit blijkt dat Alsico oog heeft voor de creativiteit, betrokkenheid en autonomie van haar personeel. Ook de Alsico Academy waar zowel werknemers als klanten bijgeschoold worden in de complexe thema's van werk- en beschermkledij speelt hierin een belangrijke rol. Recent werd geïnvesteerd in een bodyscanner. Dit biedt Alsico de mogelijkheid om de operationele processen verder te gaan digitaliseren en technologieën dichter bij de klanten te brengen. Hierdoor kan het ontwikkelproces vergemakkelijken en het aantal prototypes verminderen.

Tegenwoordig bedraagt de gemiddelde ordergrootte bij Alsico slechts 28 stuks. Om te kunnen antwoorden op deze sterk veranderde marktvraag heeft Alsico ervoor gezorgd dat zijn productiesystemen flexibel en adaptief zijn met als ultieme doel een rendabele productie van producten met lotgrootte 1. Vandaag slagen zij hierin reeds met hun lijn 'Style your shape' waarvoor resoluut de weg is ingeslagen naar de groeiende markt van gemassacustomiseerde producten.

Ook duurzaam ondernemen en eco production zijn niet vreemd voor Alsico. Hun duurzame productiesystemen hebben oog voor elke fase in de levenscyclus van hun producten, van de aankoop van materialen zoals biokatoen, over de productie en het eigenlijke gebruik, tot aan de afvalverwerking waarvoor Alsico een exclusief partnership heeft met Le Relais – Minot Recyclage Textile en er akkoorden zijn met de Europese wasserijen en linnenverhuurders voor het groeperen en wassen van de versleten kledij, inclusief traceerbaarheid en recyclagecertificaat. Tevens gebeuren er aanzienlijke investeringen in duurzame en hernieuwbare energiebronnen en is er een transparante communicatie rond duurzaam ondernemen naar alle stakeholders via het Global Reporting Initiative.

Op 17 maart stond Van Hoecke in Sint-Niklaas op de agenda. Het bedrijf is expert in functioneel meubelbeslag en vertegenwoordigt sedert 1973 Blum op de Benelux-markt. Zij beleveren de meubelindustrie van de kleine schrijnwerker tot de industriële bouwbedrijven. Hiervoor hanteren ze een specifieke strategie door ook de consument te benaderen waardoor een pull effect op de markt wordt gecreëerd. Hiervoor beschikken ze over een uitgekiende toonzaal waar de consument als het ware een 'keukenproefrit' kan maken.

Deze onderneming streeft naar continuïteit over de generaties heen. Hiervoor is er constante groei nodig in zowel omzet als marge. Op de regionale markt zijn ze met een aandeel van 80% marktleider. Volgens de economische wetmatigheden zitten ze aldus zo goed als aan het plafond van hun mogelijkheden.

Om de groei te waarborgen heeft Van Hoecke de stap gezet van handelaar/distributeur naar assembleur en vervolgens naar producent. Zij assembleren, volledig op maat, metalen laden voor gebruik in keukens en badkamers. In de Benelux is er ook een markt van 300.000 houten laden waarvan de productie zeer gevarieerd is en vaak van relatief matige kwaliteit. Onder het motto van Antoine de Saint-Exupery 'De toekomst moet je niet voorspellen, maar maken' gingen ze aan de slag om met behulp van hun knowhow van metalen laden zich te specialiseren in gecustomiseerde houten laden. TA'OR of 'The Art of Organizing' was geboren.

Het TA'OR concept heeft alles in zich van wat je van een 'Factory of the Future' mag verwachten.

Het productieapparaat is regelrechte state-of-the-art en laat toe om concurrentieel te blijven. De ontwerpaanpak is op zo'n manier aangepakt dat de volledige waardeketen en alle stakeholders aan bod komen Alle operationele processen zijn volledig gedigitaliseerd en verbonden via het internet. De medewerkers spelen

een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de organisatie en de producten en er is oog voor hun autonomie en persoonlijke ontwikkeling. Hun netwerk van toeleveranciers en partners is geoptimaliseerd. In elke fase van de levenscyclus van het product is er oog voor duurzaamheid, dit vanaf de grondstofkeuze (FSC of PEFC gecertifieerd) tot en met het compact transport en de uiteindelijke recyclage en de productconfigurator laat toe om elke lade volledig op maat te maken en te produceren in een 'one piece flow'.

Al deze nieuwe technologieën vergen mensen met nieuwe vaardigheden waardoor opleiding heel belangrijk is voor Van Hoecke. Maar niet alleen hiervoor. Door de steeds korter wordende levenscyclussen van producten moet het innovatievermogen omhoog en is er nood aan opgeleide mensen die out-of-the-box kunnen denken.

HARDO

+M06

Op 31 maart ging het richting Eeklo en was Ontex aan de beurt. Ontex werd in 1979 opgericht met als hoofdkwartier Aalst. Sindsdien is Ontex uitgegroeid tot een beursgenoteerde multinational met meer dan 5200 werknemers (waarvan 10% tewerkgesteld is in Eeklo) verdeeld over 23 verkoopskantoren en 15 productievestigingen. De omzet steeg van 900 mio euro in 2006 tot 1.5 miljard in 2015 waarvan eveneens 10% in Eeklo wordt gerealiseerd.

Het productgamma omvat babyluiers, incontinentiemateriaal en dameshygiëne. Ontex heeft een zeer sterke focus op innovatie. De R&D afdelingen, waar Eeklo de dameshygiëne voor zijn rekening neemt, leveren jaarlijks gemiddeld zo'n 5 tot 6 innovaties af waarmee ze zich enerzijds kunnen positioneren als fast followers van de A-brands en anderzijds differentiëren ten opzichte van de concurrentie. In 2013 leverde dit zelfs 5 patenten op.

Ontex heeft op dit moment 50% van de retailmarkt in zijn bezit. Hiervoor moeten zij producten afleveren die evenwaardig zijn aan de A-brands, maar 25 tot 30% goedkoper. Daarnaast nemen zij ook de productie van een aantal A-brands uit het gamma van Kimberley Clark en Johnson & Johnson voor hun rekening.

Om een constante groei te blijven genereren wordt vooral uitgekeken naar de groeimarkten. Vandaag worden in een aantal landen dameshygiëne en luiers enkel gebruikt voor zogenaamde 'speciale gelegenheden'. In die landen worden hun producten aangeboden in aangepaste kleine verpakkingen. In de geïndustrialiseerde landen zit omwille van de vergrijzing ook incontinentiemateriaal sterk in de lift. In Japan worden immers al meer incontinentieproducten dan luiers verkocht.

Naast op innovatie, focust Ontex ook op duurzaamheid en dit zowel op niveau van de organisatie, als van de producten en de knowhow. Het bedrijf beschikt over de modernste productietechnologieën, waardoor het competitief kan blijven in een sterk globaliserende

markt. Deze doorgedreven automatisering leidde in geen geval tot jobverlies, maar vereist wel hoger opgeleide mensen. Bij de aankoop van materialen kiest men voor > 95% eco-gelabelde fluff pulp en het eco-design principe is gericht op grondstoffen-besparing. Door een efficiënt transportsysteem – er wordt alleen maar met volle trucks gereden – werd de CO2-uitstoot drastisch verminderd. Door het creëren van partnerships met leveranciers en klanten wordt ruimte vrijgemaakt voor een geoptimaliseerd ecosysteem. De productieafval wordt geupcycled en verkocht als bijproduct voor o.a. de productie van CD-ROM doosjes.

KWALITEITSNIEUWS
SPRINKLERZONE 4

Het laatste bezoek ging door op 14 april bij het bedrijf WYCOR in Wetteren. WYCOR werd opgericht in 1978 als houtverwerkend bedrijf. Het bedrijf is vooral actief in de binnenrenovatie en afwerking van gebouwen en dit vooral in de openbare sector.

In 1998 werd de divisie ComTec®, gespecialiseerd in brandcompartimenteringstechnieken, opgericht. In 2011 werd dit nog uitgebreid met de oprichting van WycoTec, gespecialiseerd in stalen en inox deuromlijstingen. In 2014 was er de acquisitie van Afinco die gespecialiseerd is in laag-energie en passief schrijnwerk.

Wycor heeft ondertussen een jaaromzet van meer dan 60 miljoen € en telt 222 werknemers. Het heeft een erkenning klasse 8 voor bouwwerken wat betekent dat het bedrijf overheidsopdrachten van meer dan 5.330.000 euro mag uitvoeren.

De medewerkers spelen een belangrijke rol binnen WYCOR die aandacht heeft voor hun ontplooiing, betrokkenheid en zelfstandigheid. Er wordt dan ook sterk geïnvesteerd in opleiding welke 50% hoger liggen dan het wettelijk verplichte. De innovaties worden sterk aangestuurd vanuit de ervaring van de medewerkers en situeren zich vooral op niveau van veiligheid zijnde brandwerende en inbraakwerende producten.

Ook in dit bedrijf zijn de operationele en logistieke processen geautomatiseerd, gedigitaliseerd en verbonden via een geïntegreerd netwerk. WYCOR nam reeds verschillende initiatieven om hun productiesystemen te verduurzamen en het energieverbruik drastisch te verminderen.

BESLUIT

Tijdens deze vijf bedrijfsbezoeken, konden een aantal gelijklopende thema's gedetecteerd worden.

Bij alle bedrijven spelen de medewerkers een belangrijke rol in de lokale verankering. Elke onderneming heeft aandacht voor de creativiteit, de betrokkenheid en de autonomie van zijn personeel. Hiervoor hebben ze nood aan personeel dat van bij de basis goed opgeleid is door hogescholen en universiteiten en waarvoor in het bedrijf een 'life long learning'-programma uitgewerkt is. Het is duidelijk dat binnen deze hoogtechnologische organisaties geen plaats meer is voor ongeschoolde arbeid. Deze medewerkers vormen samen met de toeleveranciers en klanten netwerken die kunnen instaan voor een integrale innovatieaanpak op niveau van zowel de processen als de producten.

De bezochte bedrijven kunnen ook als toonaangevend beschouwd worden op gebied van flexibele, geautomatiseerde productiesystemen en gedigitaliseerde operationele processen. Bij enkelen is hierbij het ultieme doel de rendabele productie van gepersonaliseerde producten met lotgrootte 1. Ook dit vergt nieuwe kennis en vaardigheden bij de medewerkers.

En last but not least constateerden we in ieder bedrijf duurzame productiesystemen met oog voor elke fase in de levenscyclus van een product, vanaf het sourcen van de grondstoffen, over de productie en het eigenlijke gebruik, tot aan het recycleren en het uiteindelijke afdanken. Een aantal slaagde er reeds in om hun materialenkringloop volledig te sluiten en het energieverbruik drastisch te verminderen.

Het is duidelijk dat er voor ons als Hogeschool Gent een belangrijke rol weggelegd is in het transformatiegebeuren van onze produc-

tiebedrijven naar wendbare en hoogtechnologische organisaties. De toenemende globalisering en de technologische vooruitgang zorgen voor een duidelijke verschuiving in de Maakindustrie. Massaproductie maakt plaats voor massacustomisatie en de productie wordt geautomatiseerd, gedigitaliseerd en geheroriënteerd naar producten en activiteiten met een hogere toegevoegde waarde. De Oost-Vlaamse maakindustrie wil zich van de globale concurrentie onderscheiden door specialiteiten aan te bieden en nichemarkten te bedienen, waarbij kwaliteit steeds het sleutelwoord is. Kennis van nieuwe, innovatieve technologieën is voor deze bedrijven primordiaal, want innovatie maakt het verschil en zorgt voor betere bedrijfsresultaten.

De vakgroep mode-, textiel- en houttechnologie beschikt over de knowhow en de infrastructuur om binnenkort hier vlakbij in de Buchtenstraat een 'Factory of the Future' voor textiel en mode op te richten. Daarnaast hebben we een uitgebreid netwerk van leveranciers, producenten en kenniscentra waarmee we flexibele samenwerkingsverbanden willen creëren. De focus ligt op duurzaamheid in de textiel en kleding supply chain en we willen hiermee twee functies vervullen:

1. Ten eerste willen wij de rol van demonstrator opnemen om aan de industrie te laten zien hoe men de productie van kleding digitaal kan aansturen waardoor de snelheid en efficiëntie kan toenemen en duurzame massacustomizatie mogelijk wordt. Wij beschikken hiervoor over de nodige CAD/CAM software, 3D bodyscanner, digitale printers, automatische cutter en confectiemachines. Enkele jaren terug werd aan de HoGent een productieproces ontwikkeld dat het simultaan aanbrengen van een lijm en het versnijden van de patroondelen toelaat. Dergelijke Digital FoF kan op de lokale markten, dicht bij de eindgebruikers worden ingezet.

2. Ten tweede willen wij de rol van facilitator opnemen door met onze technologische kennis designers te ondersteunen bij de uitwerking van hun ontwerpen. Vaak beschikken ontwerpers niet over de nodige technologische kennis om hun producten rijp te maken voor industriële productie. Bovendien is het aanbod aan producenten die hieraan willen meewerken zeer beperkt en blijven de designers vaak op hun honger zitten. Bij ons kunnen ze terecht voor de uitwerking van een eerste prototype en de ondersteuning van onze experten die hun wegwijs kunnen maken in de verschillende mogelijke technieken, grondstoffen, afwerkingen, … De Digital Factory of the Future kan hiervoor uitgebreid worden met de beschikbare weefgetouwen, breimachines, fantasiespinmachine en verf- en coatingapparatuur.

Maar ook binnen houttechnologie begint ons praktijkgericht onderzoek sterk op de rails te staan.

Met onze in Vlaanderen unieke curricula voor bachelors in de Textieltechnologie, Houttechnologie en Modetechnologie spelen we in op de maatschappelijke megatrends en evoluties in de maakindustrie door resoluut te gaan voor innovatie, creativiteit en duurzaam ondernemen.

Het was voor mij een waar genoegen om deze vijf bedrijfsbezoeken te kunnen begeleiden en ik ben bijzonder gelukkig te kunnen vaststellen dat, hoewel het niet altijd eenvoudig is, het goed gaat met de maakindustrie in Oost-Vlaanderen. Ik zou dan ook willen

pleiten bij de overheid om snel werk te maken van de taxshift, zodat de loonlasten – loonspanning nl. tussen de loonkost en het nettoloon – voor de werknemer opnieuw concurrentieel worden in Europa en dat er binnen Europa werk wordt gemaakt van een eenheidsprijs voor energie. Het invoeren van een energienorm is vandaag meer dan ooit aan de orde. Verder is belangrijk dat er blijvend voldoende middelen vrijgemaakt worden om de bedrijven te ondersteunen bij hun transformatie naar een fabriek van de toekomst. Vandaag is, helaas, de afstand tussen de subsidiërende overheid en de werkvloer groot en moeilijk te overbruggen.

Deze vijf bedrijven zijn trendsetters en rolmodellen voor de andere bedrijven uit de sectoren. Opdat ook voor hun een duurzame toekomst weggelegd kan zijn, zullen ook zij zich moeten omvormen tot wendbare en hoogtechnologische organisaties die goederen produceren. Dit is immers voor Vlaanderen essentieel om de noodzakelijke grondstoffen en energiebronnen te kunnen aankopen, om het milieu te beschermen, om jobs te creëren voor haar inwoners en hiermee de welvaart en het welzijn van ons en onze nakomelingen op lange termijn te garanderen en te vermijden dat anderen ooit naar ons zullen kijken als onderontwikkeld gebied.

Dank u.

Alexandra De Raeve
14/05/2015

COLOFON

Het rapport Maakindustrie Oost-Vlaanderen, studietoer 2015 is een uitgave van de Economische Raad voor Oost-Vlaanderen (EROV) in samenwerking met Hogeschool Gent, Fedustria en Creamoda.

Datum uitgave
15 juli 2015

Realisatie
Alexandra De Raeve, mode-, textiel- en houttechnologie HoGent
Brecht Carels, directeur EROV

Verantwoordelijke uitgever
Gedeputeerde Jozef Dauwe, voorzitter
p/a Economische Raad voor Oost-Vlaanderen vzw
Gouvernementstraat 1
9000 Gent

09 267 86 10
secretariaat.erov@oost-vlaanderen.be
www.erov.be

Meer informatie
chantal.gheysen@erov.be

Wettelijk depotnummer
D/2015/9303/1

EROV
Economische Raad
Provincie Oost-Vlaanderen

PAC Het Zuid • Woodrow Wilsonplein 2 • 9000 Gent
T +32 9 267 86 10 • secretariaat.erov@oost-vlaanderen.be • www.erov.be

Fedustria

HoGent
NATUUR
EN
TECHNIEK

Creamoda
Belgian fashion